

Privrženost, emocionalna inteligencija i obilježja sukoba u mladenačkim romantičnim vezama

Smijulj, Ivona

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:777991>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-09**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

Sveučilište u Zagrebu

Filozofski fakultet

Odsjek za psihologiju

**PRIVRŽENOST, EMOCIONALNA INTELIGENCIJA I OBILJEŽJA SUKOBA
U MLADENAČKIM ROMANTIČNIM VEZAMA**

Diplomski rad

Ivona Smijulj

Mentorica: prof. dr. sc. Željka Kamenov

Zagreb, 2024.

IZJAVA

Pod punom moralnom odgovornošću izjavljujem da sam ovaj rad izradio/la samostalno te da u njemu nema kopiranih, prepisanih ili preuzetih dijelova teksta tuđih radova koji nisu propisno označeni kao citati s navedenim izvorom iz kojeg su preneseni.

U Zagrebu, 8. 6. 2024.

Ivona Smijulj

Sadržaj

Uvod	1
<i>Romantični odnosi</i>	1
<i>Komunikacija prilikom sukoba</i>	1
<i>Privrženost u romantičnim odnosima</i>	4
<i>Emocionalna inteligencija</i>	5
<i>Povezanost obrazaca komunikacije, stila privrženosti i emocionalne inteligencije</i>	7
Cilj, problemi i hipoteze istraživanja	8
Metoda	10
<i>Sudionici</i>	10
<i>Postupak</i>	11
<i>Instrumenti</i>	11
Rezultati	13
Rasprava	24
<i>Metodološka ograničenja i smjernice za buduća istraživanja</i>	29
<i>Teorijske i praktične implikacije</i>	29
Zaključak	30
Literatura	31
Prilozi	36

Privrženost, emocionalna inteligencija i obilježja sukoba u mladenačkim romantičnim vezama

Attachment, emotional intelligence, and conflict characteristics in youth romantic relationships

Ivona Smijulj

SAŽETAK

Cilj ovog rada bio je istražiti prediktivnu vrijednost emocionalne inteligencije, stilova privrženosti i sociodemografskih obilježja u predviđanju načina rješavanja sukoba u partnerskim vezama te utvrditi postoje li razlike u učestalosti pojedinih uzroka sukoba s obzirom na rod i status suživota. U online istraživanju sudjelovalo je 679 sudionika, u rasponu od 18 do 30 godina i svi su u trenutku ispunjavanja bili u romantičnoj vezi dulje od 6 mjeseci. Sudionici su ispunjavali Upitnik komunikacijskih obrazaca, Upitnik emocionalne kompetentnosti i Modifikaciju Brennanova Inventara iskustva u bliskim vezama te upitnik sociodemografskih karakteristika i obilježja veze. Rezultati su pokazali da su dimenzije privrženosti i emocionalna inteligencija značajni prediktori za sve obrasce komunikacije u sukobima, pri čemu dimenzije privrženosti objašnjavaju najveći postotak varijance. Nesigurno privrženi pojedinci skloniji su korištenju destruktivnih obrazaca komunikacije, dok će emocionalno inteligentniji češće konstruktivno rješavati sukobe. Uočene su razlike u učestalosti navođenja različitih faktora kao uzroka sukoba u vezi. Parovi koji žive zajedno značajno češće navode kućanske obaveze, financije, odgoj i brigu o djeci, vrijeme provedeno ispred ekrana i brigu o kućnim ljubimcima kao uzroke sukoba u vezi, u usporedbi s osobama koje ne žive zajedno. S druge strane, parovi koji ne žive zajedno češće kao uzrok sukoba navode nedostatak ili lošu kvalitetu komunikacije, bivše partnere i odnose s prijateljima. Muškarci značajno češće, u usporedbi sa ženama, navode gotovo sve uzroke sukoba, osim komunikacije.

Ključne riječi: emocionalna inteligencija, privrženost, rješavanje sukoba, mladi, romantične veze

ABSTRACT

The aim of this study was to explore the predictive value of emotional intelligence, attachment styles, and sociodemographic variables in predicting conflict resolution strategies in romantic relationships, and to determine whether there are differences in the frequency of specific conflict triggers based on gender and cohabitation status. The online survey involved 679 participants, aged 18 to 30, all currently in romantic relationships lasting longer than six months. Participants completed the Communication Patterns Questionnaire, Emotional Competence Inventory, and Brennan's Inventory of Close Relationship Experiences modification, as well as a questionnaire on sociodemographic characteristics and relationship features. The results showed that attachment dimensions and emotional competence were significant predictors for all communication patterns in conflicts, with attachment dimensions explaining the highest percentage of variance. Insecurely attached individuals were more likely to use destructive communication patterns, while emotionally intelligent individuals were more likely to resolve conflicts constructively. Differences in the frequency of different conflict triggers were also observed. Couples living together significantly more often cited household chores, finances, parenting, screen time, and pet care as triggers for conflicts compared to individuals who did not cohabit. On the other hand, couples who did not live together more often cited lack of or poor communication quality, ex-partners, and relationships with friends as conflict triggers. Men significantly more often than women cite almost all causes of conflict, except for communication.

Key words: emotional intelligence, attachment, conflict resolution, youth, romantic relationships

UVOD

Romantični odnosi

Nakon što napunimo 18 godina, ulazimo u razdoblje života koje je obilježeno brojnim promjenama, izazovima i odlukama koje oblikuju naš put u odraslost. Ovo razdoblje, često nazvano "mladost", "mlađa odrasla dob" ili „odraslost u nastajanju“, proteže se obično od 18. do 25. godine života. Međutim, sve češće se uzima u obzir i raspon do 29. godine, s obzirom na trend odgođenog stupanja u odraslost koji se primjećuje u suvremenom društvu (Arnett, 2014). U ovom ključnom periodu suočavamo se s mnogim izazovima i zadacima koji oblikuju naš identitet i budućnost. Jedan od glavnih razvojnih zadataka u ovoj fazi je stvaranje i održavanje romantičnih odnosa. Romantične veze postaju važan element našeg identiteta te često dobivaju prioritet nad drugim životnim aspektima poput karijere ili održavanja prijateljskih odnosa (Kansky i sur., 2019). Istraživanja su pokazala da je zadovoljavajuća intimna veza ili brak često postavljen kao najvažniji životni cilj za mlade muškarce i žene (Roberts i Robins, 2000). Ovo ukazuje na to da su romantični odnosi duboko usađeni u našu percepciju sreće i cjelokupnog životnog zadovoljstva u ovom ključnom razdoblju tranzicije u odraslost.

Komunikacija prilikom sukoba

U partnerskim odnosima, kao i u drugim oblicima interpersonalnih veza, komunikacija igra ključnu ulogu u uspješnosti i stabilnosti. Putem komunikacije, partneri razmjenjuju ideje, osjećaje i potrebe, stvarajući temelj za razumijevanje i povezanost među sobom. Međutim, komunikacija postaje posebno važna u upravljanju sukobima unutar partnerskog odnosa.

Sukobi su neizbježni u svakoj vezi jer predstavljaju posljedicu razlika u željama, potrebama i percepcijama partnera, koje proizlaze iz njihove individualnosti, iskustava i svjetonazora. Prema tome, neizbježno je da će se u vezama javljati sukobi, odnosno situacije u kojima će želje, potrebe ili shvaćanje partnera biti međusobno suprotstavljeni (Fletcher i sur., 2013). Ove razlike mogu stvoriti tenzije i nesporazume unutar veze, naglašavajući potrebu za razumijevanjem i komunikacijom kako bi se održala harmonija i bliskost među partnerima. Poznato je da sukobi čine sastavni dio svakog stabilnog partnerskog odnosa (Canary i sur., 2001.), a da su čestina sukoba i načini njihovog

rješavanja ono što ima značajan utjecaj na zadovoljstvo i stabilnost odnosa (Notarius i sur., 1997). Prema istraživanjima, većina parova doživljava između 1 i 3 sukoba tjedno, od kojih su neki iznimno neugodni (Guerrero i sur., 2001).

Komunikacija tijekom sukoba može biti ključan pokazatelj općenite komunikacije u vezi, a istraživanja sugeriraju da je također najbolji prediktor dugoročnog uspjeha veze (Notarius i sur., 1997, prema Kokorić, 2006). Stoga je istraživanje komunikacijskih uzoraka tijekom sukoba ključna tema u proučavanju partnerskih odnosa (Canary i sur., 1995). S obzirom na porast broja razvoda (Vulić, 2020) i porast nasilja u mladenačkim vezama (Sertić, 2021), postoji potreba za unapređenjem vještina rješavanja sukoba među partnerima, što naglašava važnost ovog istraživačkog područja. Upravo stoga će joj i u ovom radu biti posvećena posebna pažnja. Pitanje koje se može postaviti je i oko čega se mladi parovi najčešće svađaju. S obzirom na nedostatak istraživanja ove teme na hrvatskoj populaciji, u ovome ćemo istraživanju posvetiti i tome pažnju.

Postoje različite klasifikacije partnerske komunikacije tijekom sukoba. Neki autori govore samo o konstruktivnoj i destruktivnoj komunikaciji (Woodin, 2011), dok drugi prepoznaju oblike negativne komunikacije poput kritike, prezira, obrambenosti i povlačenja (Gottman i Levenson, 2000). Međutim, najčešće korištena podjela je ona koju su predložili Christensen i Shenk (1991), koja prepoznaje tri stila komunikacije tijekom sukoba: obrazac konstruktivne komunikacije, obrazac uzajamnog izbjegavanja rasprave i suzdržavanja, te obrazac zahtijevanja promjene i povlačenja.

Konstruktivno rješavanje problema u partnerskim odnosima podrazumijeva smireni razgovor, kompromis, uzajamnu podršku te verbalno i fizičko izražavanje privrženosti. Karakteristike parova koji primjenjuju konstruktivan pristup u rješavanju problema uključuju otvorenu i mirnu raspravu, pozitivno izražavanje emocija, pružanje podrške te zajednički trud u postizanju rješenja. Ovaj pristup povezan je s većim zadovoljstvom u braku (Bodenmann i sur., 1998; Heavey i sur., 1996; Pranjić, 2012), budući da partneri pokazuju bliskost, privrženost i odanost jedno drugome, što olakšava rješavanje problema i smanjuje stres (Bodenmann i sur., 1998; Christensen i Shenk, 1991). Ovaj pristup također pruža partnerima osjećaj sigurnosti u vlastitu vezu i poštovanja od strane partnera, čime jača vezu i povećava vjerojatnost budućih pozitivnih interakcija.

Stil uzajamnog izbjegavanja rasprave i suzdržavanja u partnerskim odnosima podrazumijeva izbjegavanje problema i ne ulazak u rasprave, što rezultira ignoriranjem problema i samim time se ne postiže rješenje i ne dolazi do unaprjeđenja veze. Premda parovi vjeruju da time postižu sklad i mir, istraživanja pokazuju da ta strategija zapravo dovodi do nagomilavanja nezadovoljstva (Bodenmann i sur., 1998; Christensen i Shenk, 1991; Noller i White, 1990). Parovi su manje skloni negativnim ponašanjima poput gađenja ili kritiziranja (Gottman, 1993), no njihova veza često pati zbog nedostatka otvorenog suočavanja s problemima te su manje zadovoljni od onih koji konstruktivno komuniciraju prilikom sukoba. Iako izbjegavanje sukoba može privremeno očuvati mir u vezi, dugoročno može rezultirati ozbiljnim negativnim posljedicama (Canary i sur., 1995, prema Hojjat, 2000).

Obrazac zahtijevanja promjene i povlačenja podrazumijeva da jedna osoba pokušava uključiti drugu u raspravu o problemu tako da ju kritizira, žali se ili predlaže promjenu, dok osoba koja se povlači pokušava izbjeći ili okončati razgovor, tako da mijenja temu, šuti ili odlazi iz nastale situacije (Christensen i Shenk, 1991). Moguće je da je žena ta koja zahtijeva promjenu, dok se muškarac povlači ili da muškarac zahtijeva promjenu, a žena se povlači. Svakako, radi se o začaranom krugu, zahtijevanje jednog partnera dovodi do sve većeg povlačenja drugog, zbog čega osoba počne još više zahtijevati da se partner uključi u raspravu. Partner se ponovno povlači, što samo dovodi do toga da se rasprava ponavlja, svaki puta s većim intenzitetom. Istraživanja sugeriraju da su žene češće te koje izražavaju zahtjeve, dok se muškarci češće povlače, što se može objasniti razlikama u odgoju i socijalizaciji (Christensen i Heavey, 1990). Žene žele postići veću bliskost s partnerom te ju zahtijevaju, dok muškarci žele veću neovisnost, što postižu izbjegavanjem. Ovaj obrazac komunikacije je najistraženiji zbog negativnog utjecaja na zadovoljstvo i kvalitetu braka te njegovu povezanost s razvodom (Christensen i Shenk, 1991; Gottman i Levenson, 2000). No istraživanje na hrvatskom uzorku pokazalo je da žensko zahtijevanje nije uvijek povezano sa ženskim nezadovoljstvom (Pranjić, 2012). Uzorak su činili pretežito egalitarniji parovi, kod kojih je podjela svakodnevnih poslova ravnopravnija nego u tradicionalnim vezama. Žene su toga svjesne i zahvalnije za pomoć koju dobivaju od partnera, pa količina njihova zahtijevanja nije povezana sa zadovoljstvom u odnosu.

Privrženost u romantičnim odnosima

Privrženost se opisuje kao trajna emocionalna veza, koja se očituje u težnji za održavanjem bliskosti s određenom osobom, osobito u vremenima stresa (Bowlby, 1969, prema Kamenov i Jelić, 2003). Teorija privrženosti Johna Bowlbyja pruža dublji uvid u oblikovanje interpersonalnih odnosa, naglašavajući ulogu roditeljskih reakcija u formiranju privrženosti i unutarnjih radnih modela (Bretherton, 2010).

Kroz literaturu se može primijetiti razlika u funkcioniranju partnera u ljubavnim odnosima s obzirom na tip privrženosti, pri čemu su naglašene dvije ortogonalne dimenzije: izbjegavanje i anksioznost (Bartholomew i Horowitz, 1991). Brojna su istraživanja pokazala da je privrženost razvijena u djetinjstvu povezana s privrženosti u odrasloj dobi (npr. Crowell i sur., 2008). Osnovni obrasci privrženosti kod djece uključuju siguran, izbjegavajući i anksiozno-ambivalentan stil (Ainsworth, 1978), koji se kasnije prelijevaju u stilove privrženosti u odrasloj dobi (Cassidy i sur., 2010). Kada dijete ima dosljedno i podržavajuće iskustvo sa svojim roditeljima ili skrbnicima razvija sigurni stil privrženosti (Berk, 2008). Ovaj tip privrženosti omogućuje djetetu da se osjeća sigurno, voljeno i vrijedno te da se razvije u osobu koja ima pozitivan pogled na sebe i druge u koje ima povjerenja. Sigurno privrženim osobama osjećaj sigurnosti omogućuje da uspostave intimnost, odanost i komunikaciju (Madey i Rodgers, 2009) te su u odrasloj dobi njihove veze obično dugotrajnije (Gallo i Smith, 2001).

S druge strane, ako je responzivnost roditelja manja, dijete će razviti jedan od spomenutih oblika nesigurne privrženosti. Kada je skrbnik nedosljedno responzivan, dijete zbog te nepredvidivosti ima poteškoće u razvijanju osjećaja sigurnosti i razvija anksiozni stil privrženosti. Kako bi se osjećali sigurno stalno teže postizanju bliskog kontakta s roditeljem (Berk, 2008). U odrasloj dobi na isti način žude za emocionalnom bliskošću s partnerom kako bi razvili osjećaj sigurnosti u vezi (Simpson i Rholes, 2017). Obično ih je strah da će biti napušteni i imaju nisko samopouzdanje (Pistol, 1989). Najčešće imaju negativnu sliku o sebi, a pozitivnu o svojim partnerima. Preispituju vlastitu vrijednost i zabrinuti su da bi mogli izgubiti partnera, zbog čega su vrlo osjetljivi na znakove koji bi mogli upućivati da ih partner ne voli i da se udaljava od njih. Kao što je spomenuto, motivirani su povećati osjećaj sigurnosti, što nekad može izazvati osjećaj gušenja kod partnera, zbog čega se on može udaljiti. Budući da zbog toga može doći do neizvjesnosti i nepovjerenja u partnera, dodatno se pojačava stres kod anksioznih i dovodi

do još manjeg osjećaja sigurnosti (Simpson i Rholes, 2017). Istraživanje Tadinac i suradnika (2007) pokazalo je da je u skupini manje uspješnih parova stupanj anksioznosti viši.

Izbjegavajuća privrženost je drugi oblik nesigurne privrženosti koji se također razvija iz neprilagođenog ponašanja skrbnika, najčešće kada roditelji ne reaguju na djetetovu potrebu za pažnjom ili pomoći (Ainsworth, 1978, prema Morey i sur., 2013). Kako djeca s tim stilom privrženosti ne dobivaju od svojih roditelja ni osjećaj sigurnosti ni emocionalnu podršku (Ináncsi i sur., 2015), ne pokazuju izraženu emocionalnu reakciju na prisutnost roditelja niti pokazuju uznemirenost kada ih roditelj napusti (Berk, 2008). Osobe s izbjegavajućim stilom privrženosti često imaju duboko ukorijenjeno uvjerenje da izražavanje emocionalne i psihološke bliskosti nije poželjno. Osim toga, oni često gaje negativan stav prema svojim partnerima, dok istovremeno zadržavaju krhku pozitivnu sliku o sebi (Feeney i Nooler, 1996). Njihova tendencija ka neovisnosti i autonomiji vodi ih da se emocionalno udalje od drugih te razvijaju mehanizme samoobrane, potiskujući negativne misli i emocije (Bartholomew i Shaver, 1998). Stoga se često oslanjaju na sebe i izbjegavaju ostvarivanje emocionalne bliskosti s drugima, što dodatno otežava stvaranje intimnih veza (Pistole, 1989). Istraživanje Tadinac i suradnika (2007) pokazalo je da parovi koji su manje uspješni pokazuju viši stupanj izbjegavanja.

Prema istraživanju Kamenov i Jelić (2005), jedino se siguran stil privrženosti pokazao relativno stabilnim kroz različite vrste bliskih odnosa. Drugim riječima, većina pojedinaca koji su sigurno privrženi partneru, sigurno su privrženi i kada su u pitanju prijateljski i obiteljski odnosi. S druge strane, pokazano je da osobe koje su nesigurno privržene u romantičnom odnosu često kompenziraju taj nedostatak sigurnosti izraženijom sigurnošću u drugim, manje izazovnim odnosima, poput prijateljskih i obiteljskih.

Emocionalna inteligencija

Dok su neki od nas sposobni identificirati svoje emocije, izraziti ih na socijalno prihvatljiv način te ih regulirati kada je to potrebno, drugi mogu imati poteškoća s interpretacijom emocija i mogu se činiti preplavljeni njima. Pojam emocionalne inteligencije pokušava pružiti znanstveni okvir za ovu ideju (Nelis i sur., 2011).

Emocionalna inteligencija izazvala je značajan interes istraživača i laika 1995. godine nakon objave istoimene knjige Davida Golemana (Bar-On, 2006). Konstrukt su uveli nekoliko godina ranije Salovey i Mayer (1990) koji emocionalnu inteligenciju vide kao sposobnost procjene vlastitih i tuđih emocija, izražavanje i regulaciju te upotrebu tih informacija u svrhu daljnjeg razmišljanja i ponašanja. No neki su istraživači opisali emocionalnu inteligenciju i kao eklektičnu mješavinu osobina, kao što su sreća, samopoštovanje, samoupravljanje i optimizam (Bar-On, 2004; Boyatzis i Sala, 2004; Petrides i Furnham, 2001; Tett i sur. 2005, prema Mayer i sur., 2008). Različite konceptualizacije dovele su do podjele na modele koji emocionalnu inteligenciju vide i mjere kao skup međusobno povezanih mentalnih sposobnosti te mješovite modele koji emocionalnu inteligenciju definiraju kao mješavinu crta ličnosti.

Model koji ima najveću znanstvenu potporu jest onaj spomenutih autora Salovey i Mayer (1997, prema Mayer i sur., 2008), prema kojem se emocionalna inteligencija sastoji od četiri različite sposobnosti. Model četiri grane emocionalne inteligencije uključuje četiri sposobnosti koje su dio konstrukta: (1) točna percepcija i procjena emocija, (2) asimilacija emocionalnih iskustava u mišljenje (3) razumijevanja emocija, emocionalnog jezika i signala koje emocije prenose te (4) regulacija, odnosno upravljanje emocijama kako bi se postigli određeni ciljevi (Mayer i Salovey, 1997; Mayer i sur., 2008).

Osobe visoko na emocionalnoj inteligenciji koriste te vještine kako bi izražavali svoje emocije na socijalno prihvatljiv način ili izbjegavali njihovo izražavanje ako ih u nekoj situaciji smatraju neprikladnima (Furnham i Petrides, 2003). Zahvaljujući svojim vještinama lakše se prilagođavaju novim situacijama i drugim ljudima te koriste adaptivne strategije suočavanja. Zbog točnosti kojom percipiraju emocije, mogu ih bolje izraziti i adekvatnije na njih odgovoriti. Zbog toga postižu kvalitetnije odnose s drugim ljudima, u odnosu na one s nižom emocionalnom inteligencijom (Wollny i sur., 2020; Lopes i sur., 2004; Lopes i sur., 2005; Schutte i sur., 2001, prema Nelis i sur., 2011). S druge strane, osobe s nižom emocionalnom inteligencijom češće se upuštaju u interpersonalne sukobe. Adolescenti s nižom emocionalnom inteligencijom procijenjeni su agresivnijima te su iskazivali više problematičnih ponašanja od vršnjaka s višom emocionalnom inteligencijom (Mayer i sur., 2004).

Kada su u pitanju rodne razlike, u većini istraživanja se pokazalo da žene imaju više razine emocionalne inteligencije (Fernández-Berrocal i sur., 2012; Katyal i Awasthi, 2005; Petrides i Furnham, 2000; Swap i Rubin, 1983), što može biti rezultat društvene norme koja potiče djevojčice da budu svjesne vlastitih emocija i osjećaja drugih te da izraze svoje emocije i reagiraju na njih, kako je istaknuto u istraživanju Brodya (1985). Istraživanje Acitellia i Younga (1996) također ukazuje na to da su žene obično više fokusirane na partnerske odnose i pridaju veću važnost emocionalnoj bliskosti s partnerom u usporedbi s muškarcima.

Interesu za ovaj konstrukt dodatno doprinosi činjenica da se emocionalna inteligencija može razvijati. Istraživanja su pokazala da je emocionalna inteligencija skup vještina koje se treningom mogu poboljšati (Mattingly i Kraiger, 2019; Nelis i sur., 2011; Slaski i Cartwright, 2003). Primjerice, istraživanje Nelis i suradnika (2011) pokazalo je da je u usporedbi s kontrolnom grupom, grupa koja je prolazila trening vještina emocionalne inteligencije pokazala značajan napredak u razumijevanju i regulaciji emocija te cjelokupnoj emocionalnoj inteligenciji, kao i da su dobivene razlike ostale stabilne i nakon šest mjeseci. U istraživanju se pokazalo da su sudionici napredovali i u odnosima s drugim ljudima, što ide u prilog nalazu da ljudi niže emocionalne inteligencije imaju manje prijatelja, da su im odnosi s drugim ljudima manje kvalitete i da češće doživljavaju interpersonalne sukobe (Schutte i sur., 2001; Lopes i sur., 2005, prema Nelis i sur., 2011).

Povezanost obrazaca komunikacije, stila privrženosti i emocionalne inteligencije

Ove konstrukte međusobno povezuje njihova važnost u svim vrstama odnosa, pa tako i romantičnim vezama. Stil privrženosti, koji se oblikuje u djetinjstvu kroz interakciju s roditeljima ili skrbnicima, može imati snažan utjecaj na način na koji kasnije pristupamo sukobima u partnerskim odnosima. Istraživanja su otkrila da ljudi s nesigurnim stilom privrženosti obično drugačije pristupaju sukobima u odnosu na one koji imaju siguran stil privrženosti (Pistole, 1989). Dok osobe sa sigurnom privrženosti imaju bolje komunikacijske obrasce u vezi (Keelan i sur., 1998), bolje strategije rješavanja problema i teže postizanju kompromisa (Pistole, 1989; Shi, 2003), osobe s nesigurnim oblicima privrženosti često imaju teškoća u upravljanju sukobima te su sklone primjeni negativnih taktika u rješavanju istih (Creasey, 2002; Shi, 2003; Volling i sur., 1998). Na primjer, anksiozne osobe pokazuju manje pozitivan stav tijekom rasprava o problemima te su sklonije eskalaciji sukoba, dok izbjegavajuće osobe često pružaju manje

podrške i topline tijekom procesa rješavanja problema (Campbell i sur., 2005; Simpson i sur., 1996).

S druge strane, emocionalna inteligencija igra ključnu ulogu u našoj sposobnosti prepoznavanja, razumijevanja i regulacije emocija tijekom sukoba. Osobe s većom emocionalnom inteligencijom imaju sklonost konstruktivnom komuniciranju tijekom sukoba i manje su sklone korištenju obrazaca zahtijevanja i povlačenja te uzajamnog izbjegavanja, u usporedbi s onima koji imaju nižu emocionalnu inteligenciju (Zeidner i Kloda, 2013).

Uzimajući u obzir važnost ovih varijabli u svim vrstama odnosa, uključujući i romantične veze, želimo utvrditi njihovu ulogu u oblikovanju komunikacijskih obrazaca tijekom sukoba. Budući da je emocionalna inteligencija osobina koja se može razvijati i unaprjeđivati, zanima nas u kojoj mjeri može objasniti varijancu u komunikacijskim obrascima tijekom sukoba. Rezultati ovog istraživanja mogli bi imati važne implikacije za praksu savjetovanja i intervencija u partnerskim odnosima. Ako se pokaže da emocionalna inteligencija značajno doprinosi objašnjenju varijance, to bi sugeriralo da intervencije usmjerene na razvoj emocionalne inteligencije mogu biti korisne u poboljšanju komunikacijskih obrazaca i rješavanju sukoba u partnerskim odnosima.

CILJ, PROBLEMI I HIPOTEZE ISTRAŽIVANJA

Cilj ovog istraživanja bio je utvrditi prediktivnu vrijednost emocionalne inteligencije, stilova privrženosti i sociodemografskih obilježja u predviđanju načina rješavanja sukoba u partnerskim vezama te istražiti postoje li razlike u učestalosti pojedinih uzroka sukoba s obzirom na rod i zajednički život s partnerom.

Problem 1. Ispitati ulogu stilova privrženosti i emocionalne inteligencije u objašnjenju individualnih razlika u načinu rješavanja sukoba u partnerskom odnosu.

Hipoteza 1: Očekujemo da će rezultat na skali privrženosti i rezultat na skali emocionalne inteligencije značajno predviđati konstruktivnu komunikaciju, uz kontrolu sociodemografskih varijabli. Veći rezultati na skali anksiozne i izbjegavajuće privrženosti bit će povezani s manje konstruktivnom komunikacijom, dok će veći rezultati na skali emocionalne inteligencije biti povezani s konstruktivnijom komunikacijom.

Hipoteza 2: Očekujemo da će rezultat na skali privrženosti i rezultat na skali emocionalne inteligencije značajno predviđati obrazac muško zahtijevanje i žensko povlačenje, uz kontrolu sociodemografskih varijabli. Veći rezultati na skali anksiozne i izbjegavajuće privrženosti bit će povezani s češćim obrascem muškog zahtijevanja i ženskog povlačenja, dok će veći rezultati na skali emocionalne inteligencije biti povezani s rjeđim pojavljivanjem ovog obrasca.

Hipoteza 3: Očekujemo da će rezultat na skali privrženosti i rezultat na skali emocionalne inteligencije značajno predviđati obrazac ženskog zahtijevanja i muškog povlačenja, uz kontrolu sociodemografskih varijabli. Veći rezultati na skali anksiozne i izbjegavajuće privrženosti bit će povezani s češćim obrascem ženskog zahtijevanja i muškog povlačenja, dok će veći rezultati na skali emocionalne inteligencije biti povezani s rjeđim pojavljivanjem ovog obrasca.

Hipoteza 4: Očekujemo da će rezultat na skali privrženosti i rezultat na skali emocionalne inteligencije značajno predviđati obrazac uzajamnog izbjegavanja, uz kontrolu sociodemografskih varijabli. Veći rezultati na skali anksiozne i izbjegavajuće privrženosti bit će povezani s češćim uzajamnim izbjegavanjem, dok će veći rezultati na skali emocionalne inteligencije biti povezan s rjeđim pojavljivanjem ovog obrasca.

Problem 2. Ispitati razlikuju li se muškarci i žene s obzirom na učestalost faktora koje navode kao uzrok sukoba u vezi.

Hipoteza 5. Očekujemo da će postojati razlike između muškaraca i žena u učestalosti faktora koje navode kao uzrok sukoba u vezi. Predviđamo da će muškarci i žene različito percipirati uzroke sukoba, pri čemu će muškarci vjerojatnije navesti vanjske faktore (npr. financije, očekivanja vezana uz zaposlenje), dok će žene vjerojatnije navesti faktore usmjerene na odnos (npr. nedostatak i kvaliteta komunikacije, način provođenja slobodnog vremena).

Problem 3. Ispitati razlikuju li se osobe koje žive s partnerom i osobe koje ne žive s partnerom s obzirom na učestalost faktora koje navode kao uzrok sukoba u vezi.

Hipoteza 6. Očekujemo da će postojati razlike između osoba koje žive s partnerom i osoba koje ne žive s partnerom u učestalosti faktora koje navode kao uzrok sukoba u vezi. Predviđamo da će osobe koje žive s partnerom češće navoditi faktore koji su povezani sa zajedničkim životom (npr. podjela kućanskih poslova, financije, briga o djeci i kućnim

ljubimcima), dok će osobe koje ne žive s partnerom češće navoditi faktore koji su povezani s udaljenošću (npr. nedostatak ili slaba kvaliteta komunikacije).

METODA

Sudionici

U ovom je istraživanju sudjelovao prigodan uzorak od 679 sudionika. Uvjet za sudjelovanje bio je da osoba pripada dobnoj skupini od 18 do 30 godina i da je u romantičnom odnosu dulje od 6 mjeseci. Ukupno je 722 osoba pristupilo ispunjavanju upitnika, no od toga je 43 osoba izuzeto iz uzorka zbog neodgovaranja postavljenim uvjetima. U uzorku je bilo 450 žena (66.27%), 225 muškaraca (33.14%), a 4 osobe (0.01%) se nisu htjele izjasniti. Prosječna dob sudionika iznosila je 23.7 godina ($SD = 2.96$), dok se raspon dobi kreće od 18 do 30 godina. Što se tiče obrazovanja sudionika, 0.1% navodi osnovnu školu kao najviši završeni stupanj obrazovanja, 45.9% srednju školu, 31.5% preddiplomski studij ili višu školu, 21.1% diplomski studij te 1.3% sudionika kao najviši završeni stupanj obrazovanja navodi poslijediplomski studij. U pogledu radnog statusa, 36.8% sudionika studira, 19.1% povremeno radi uz studij, 12.2% stalno radi uz studij, 31.8% sudionika koji nisu studenti je zaposleno, dok u uzorku nema nezaposlenih. Prosječna dužina veze izražena u mjesecima je 39.8 mjeseci ($SD = 29.20$), odnosno oko 3.3 godine, dok se raspon dužine veze kreće od 6 do 165 mjeseci. Gotovo trećina (31.1%) sudionika živi s partnerom, dok ostatak od 68.9% ne živi. Detaljniji pregled sociodemografske strukture uzorka dostupan je u Prilogu A.

Postupak

Istraživanje je provedeno online, uz pomoć LimeSurvey platforme. Upitnik je podijeljen na društvenim mrežama Instagram, LinkedIn i raznim Facebook grupama. Također, prikupljanje sudionika je organizirano po principu snježne grude. Na početku ispunjavanja upitnika prikazana je uputa sudionicima u kojoj se navodi da je sudjelovanje u potpunosti anonimno i povjerljivo, da u svakome trenutku mogu odustati od istraživanja i povući svoje podatke te da će rezultati biti analizirani na grupnoj razini. Sudionicu su zamoljeni da samo jedan član veze ispuni upitnik kako se podaci ne bi duplicirali.

Sudionici su pritiskom na tipku „Sljedeće“, pristali na sudjelovanje te započeli s ispunjavanjem upitnika. U ovom istraživanju sudionicima su dana četiri upitnika na ispunjavanje, i to sljedećim redom: Modifikacija Brennanova Inventara iskustva u bliskim vezama, Upitnik emocionalne kompetentnosti, Upitnik komunikacijskih obrazaca i upitnik sociodemografskih karakteristika. Procijenjeno vrijeme ispunjavanja je 10-12 minuta.

Instrumenti

1. Komunikacija prilikom sukoba

Za procjenu obrasca komunikacija prilikom sukoba korišten je Upitnik komunikacijskih obrazaca (Communication Patterns Questionnaire) (Christensen i Sullaway, 1984). Ovim upitnikom može se procijeniti u kojoj mjeri parovi tijekom sukoba koriste različite strategije u interakciji. Sastoji se od 35 čestica koje obuhvaćaju ponašanje parova kroz tri faze sukoba: pojavljivanje problema (4 čestice), rasprava o problemu (18 čestica) i nakon rasprave (13 čestica). Svaki dio uključuje simetrične (npr. Oba partnera pokušavaju raspravljati o problemu.) i asimetrične čestice (npr. Muškarac prigovara i zahtjeva dok se žena povlači, ušuti ili odbija dalje nastaviti raspravu.), a sudionici procjenjuju svaku česticu na ljestvici od 1 ("nikada" ili "gotovo nikada") do 9 ("uvijek" ili "gotovo uvijek"), s obzirom na to koliko često se navedeni obrasci javljaju tijekom sukoba. Upitnik se sastoji od subskale konstruktivne komunikacije (7 čestica), subskale uzajamnog izbjegavanja rasprave (3 čestice), subskale muškog zahtijevanja i ženskog povlačenja (3 čestice) i subskale ženskog zahtijevanja i muškog povlačenja (3 čestice). Subskalu konstruktivne komunikacije su razvili Heavey, Larson, Zumbotel i Christensen (1996), a rezultati se dobivaju oduzimanjem zbroja procjena na četiri čestice koje opisuju destruktivnu komunikaciju od zbroja procjena na tri čestice koje opisuju uzajamnu konstruktivnu komunikaciju. Raspon mogućih rezultata je od -33 do 23, pri čemu viši rezultat ukazuje na konstruktivniju komunikaciju. Ostale subskale su razvili Christensen i Shenk (1991), a raspon rezultata varira od 3 do 27, pri čemu viši rezultat implicira učestaliju primjenu određenog obrasca komunikacije. Koeficijenti pouzdanosti za različite subskale variraju od .62 do .86, dok je za subskalu konstruktivne komunikacije .84 za muškarce i .81 za žene. U našem istraživanju dobivene su sljedeće pouzdanosti:

.82 za subskalu konstruktivne komunikacije, .78 za subskalu ženskog zahtijevanja i muškog povlačenja, .64 za subskalu muškog zahtijevanja i ženskog povlačenja te .66 za subskalu uzajamnog izbjegavanja.

2. Emocionalna inteligencija

Za ispitivanje emocionalne inteligencije korišten je Upitnik emocionalne kompetentnosti (UEK-45; Takšić, 2002), koji je skraćena verzija Upitnika emocionalne inteligencije (UEK-136, Takšić, 1998) te se sastoji od 45 čestica podijeljenih u tri subskale. Prva subskala odnosi se na sposobnost uočavanja i razumijevanja emocija te sadrži 15 čestica (primjer čestice: „Kada sretnem poznanika, odmah shvatim kako je raspoložen.“), druga subskala obuhvaća 14 čestica koje mjeri sposobnost izražavanja i imenovanja emocija (primjer čestice: „Gotovo uvijek mogu riječima opisati svoje osjećaje i emocije.“), dok preostalih 16 čestica pripada trećoj subskali koja se odnosi na sposobnost upravljanja i reguliranja emocijama (primjer čestice: “Nastojim ublažiti neugodne emocije, a pojačati pozitivne.“). Sudionici su na skali procjene od pet stupnjeva ocjenjivali u kojoj mjeri se svaka čestica odnosi na njih, od 1 = Uopće ne do 5 = U potpunosti da. Rezultati sudionika mogli su se zatim formirati kao jednostavne linearne kombinacije procjena čestica unutar svake pojedine subskale. S obzirom na opravdanost formiranja jedinstvenog rezultata koji odražava opću emocionalnu inteligenciju, u ovom je istraživanju rezultat formiran na taj način. Rezultati istraživanja psihometrijskih osobina UEK-45 ukazuju na generalno visoku pouzdanost upitnika na različitim skupinama ispitanika, koja se kreće u rasponu od .88 do .92., a u našem istraživanju ona iznosi .91.

3. Stil privrženost u romantičnom odnosu

Za ispitivanje stila privrženosti korištena je Modifikacija Brennanova Inventara iskustva u bliskim vezama, koja predstavlja mjeru privrženosti partneru u odrasloj dobi (Kamenov i Jelić, 2003). Originalni Inventar iskustva u bliskim vezama (Experiences in Close Relationships Inventory; Brennan i sur., 1998) smatra se do danas najboljom mjerom privrženosti u odrasloj dobi (Ružić, 2006, prema Vlatković, 2022). Kamenov i Jelić (2003) provele su istraživanje koje je rezultiralo skraćenom, hrvatskom verzijom ovog upitnika, te je dobiven instrument od 18 čestica, upola kraći od originalnog, ali je zadržao gotovo sve karakteristike originalnog instrumenta. Skraćeni upitnik korišten je i

u ovom istraživanju. Kao i u originalnoj verziji, i u ovoj su čestice podjednako raspoređene u dvije subskale koje predstavljaju dvije dimenzije privrženosti partneru – izbjegavanje i anksioznost. Prva subskala, izbjegavanje, uključuje neparne (npr. „U trenutku kada se moj partner počne zbližavati sa mnom, primjećujem da se ja povlačim.“), dok druga subskala, anksioznost, uključuje parne čestice (npr. „Ako ne mogu navesti partnera da pokaže interes za mene, postajem uznemiren/a ili ljut/a.“). Sudionici su za svaku česticu trebali procijeniti koliko se odnosi na njih na skali Likertova tipa od 1 (uopće se ne slažem) do 7 (potpuno se slažem), stoga se teorijski raspon obje skale kreće od 9 do 63. Nekoliko je čestica orijentirano u suprotnom smjeru te ih je prije računanja ukupnog rezultata potrebno rekodirati (npr. „Gotovo sve govorim svojim partnerima“). Ukupni rezultat na pojedinoj subskali formira se kao zbroj sudionikovih odgovora na odgovarajuće čestice, a niži rezultat ukazuje na manje izraženu pojedinu dimenziju privrženosti kod sudionika. Prema Kamenov i Jelić (2003), pouzdanost tipa unutarnje konzistencije ovog upitnika je visoka te se za obje subskale kreće oko .80. Takve vrijednosti dobivene su i u našem istraživanju, za subskalnu anksioznosti pouzdanost iznosi .81, a za subskalnu izbjegavanja .85.

4. Sociodemografska pitanja i pitanja o obilježjima ljubavnih odnosa

U istraživanju je korišten upitnik općih podataka u kojem su sudionici odgovarali na pitanja koja se odnose na rod, dob, obrazovanje, radni status, suživot s partnerom, trajanje veze (izraženo u mjesecima), učestalost viđanja, imaju li sudionici djecu i jesu li u braku. Sudionicima su ponuđeni i potencijalni razlozi za nastanak sukoba u vezi (npr. financije, briga o kućnim ljubimcima...) te su trebali procijeniti koliko često je svaki navedeni razlog uzrok sukoba u njihovoj vezi, na skali od 1 = Nikad ili gotovo nikada do 5 = Uvijek ili gotovo uvijek.

REZULTATI

Prikupljeni podaci obrađeni su statističkim programom Jamovi. Prije samog odgovaranja na postavljene probleme i provjeravanja postavljenih hipoteza, provedena je deskriptivna statistika te je provjeren normalitet distribucija ispitivanih varijabli. Rezultati Shapiro-Wilkovog testa ukazuju na značajno odstupanje svih rezultata prediktorskih i kriterijskih mjera od normalnih distribucija. Imajući u vidu da i manja

odstupanja od normalne distribucije mogu imati statističku važnost u velikim uzorcima, kao što je naš, dodatno smo analizirali koeficijente asimetrije i spljoštenosti. Kada su vrijednosti koeficijenata asimetrije veće od 3 ili kada su koeficijenti spljoštenosti veći od 10, Kline (2011) smatra da rezultati značajno odstupaju od normalne distribucije. Međutim, naša analiza je pokazala da niti jedan od koeficijenata asimetrije ne prelazi vrijednost 3, te da niti jedan od koeficijenata spljoštenosti ne prelazi vrijednost 10. Najveći koeficijent asimetrije je 1.57, dok je najveći koeficijent spljoštenosti 2.64, a oba koeficijenta dobivena su za varijablu izbjegavajuće privrženosti. S obzirom na rezultate dodatnih provjera, možemo zaključiti da distribucije naših varijabli ipak ne odstupaju u značajnoj mjeri što opravdava korištenje parametrijskih testova u daljnjoj obradi. Deskriptivni podaci ispitivanih varijabli te podaci povezani s normalitetom distribucija prikazani su u Tablici 1.

Tablica 1

Deskriptivni statistički podaci za ispitivane varijable (N=679)

Varijabla	<i>M</i>	<i>SD</i>	Min	Max	S-W	Asim.	Spljošt.
Privrženost - anksioznost	27.0	10.20	9	60	0.977*	0.501	-0.055
Privrženost - izbjegavanje	17.1	8.18	9	53	0.846*	1.570	2.640
Emocionalna inteligencija	165.0	18.20	91	220	0.992*	-0.257	0.720
Konstruktivna komunikacija	12.8	8.99	-33	23	0.896*	-1.220	1.690
M zahtijevanje - Ž povlačenje	8.8	5.09	3	26	0.915*	0.807	-0.089
Ž zahtijevanje - M povlačenje	12.1	6.42	3	27	0.956*	0.394	-0.747
Uzajamno izbjegavanje	8.6	4.62	3	27	0.925*	0.899	0.729

Legenda: * $p < 0.01$, *M* – aritmetička sredina, *SD* – standardna devijacija, Min – minimalni ostvareni rezultat, Max – maksimalni ostvareni rezultat, W-S – rezultat Shapiro-Wilkovog testa, Asim- koeficijent asimetričnosti, Spljošt – koeficijent spljoštenosti

Iz Tablice 1 uočavamo da su distribucije rezultata na dimenzijama anksioznosti ($M = 27$, $SD = 10.20$) i izbjegavanja ($M = 17.1$, $SD = 8.18$) pozitivno asimetrične, što sugerira da većina sudionika ostvaruje niže vrijednosti na obje dimenzije. Za emocionalnu inteligenciju prosječna vrijednost iznosi 165 ($SD = 18.20$), uz minimalna vrijednost 91 i maksimalnu vrijednost 220, dok je u teoriji moguć raspon od minimalne vrijednosti 45 do maksimalne vrijednosti 225. Rezultati ukazuju da sudionici generalno procjenjuju svoje sposobnosti emocionalne inteligencije kao dobre, odnosno rezultati i muškaraca i žena naginju prema višim vrijednostima. Na skalama komunikacijskih obrazaca, rezultati variraju u skladu s teorijskim minimumom i maksimumom. Visoki koeficijent asimetričnosti za distribuciju konstruktivne komunikacije ukazuje na negativnu asimetričnost, što sugerira da većina sudionika pokazuje više vrijednosti na ovoj subskali. Distribucije destruktivnih obrazaca komunikacije su pozitivno asimetrične, što znači da naš uzorak ostvaruje niže vrijednosti na tim subskalama. Prema ovim rezultatima mogli bismo zaključiti da sudionici u našem uzorku češće konstruktivno komuniciraju prilikom sukoba, a da rjeđe koriste destruktivne obrasce poput zahtijevanja-povlačenja i uzajamnog izbjegavanja. Pri čemu je obrazac ženskog povlačenja i muškog zahtijevanja najčešće prisutan destruktivni obrazac komunikacije tijekom sukoba.

Kako bismo odgovorili na prvi problem ovog istraživanja, najprije smo utvrdili povezanosti između ispitivanih varijabli. U Prilogu B prikazana je korelacijska matrica prediktorskih i kriterijskih varijabli.

Rezultati su pokazali da su stariji sudionici manje anksiozni ($r = -.149$, $p < .001$) i više izbjegavajuće privrženi ($r = .113$, $p < .01$). Obrazovaniji sudionici manje su anksiozni privrženi ($r = -.162$, $p < .001$) i emocionalno inteligentniji ($r = .093$, $p < .05$). Sudionici koji su dulje u vezi više su anksiozni ($r = .143$, $p < .001$), a manje izbjegavajuće privrženi ($r = -.103$, $p < .01$). Osobe koje žive s partnerom, manje su anksiozno privržene ($r = -.113$, $p < .01$).

Sudionici koji koriste konstruktivnu komunikaciju u sukobima manje su skloni destruktivnim oblicima komunikacije - muško zahtijevanje i žensko povlačenje ($r = -.445$, $p < .001$), žensko zahtijevanje i muško povlačenje ($r = -.594$, $p < .001$) i uzajamno izbjegavanje ($r = -.667$, $p < .001$). Oni koji konstruktivno rješavaju sukobe manje su anksiozni ($r = -.480$, $p < .001$) i izbjegavajuće ($r = -.441$, $p < .001$) privrženi te su emocionalno inteligentniji ($r = .303$, $p < .001$). Dobivene su statistički značajne pozitivne

korelacije između svih oblika destruktivnih komunikacija tijekom sukoba, što znači da je veća vjerojatnost ako sudionici koriste jedan obrazac destruktivne komunikacije, da će koristiti i druge. Sudionici koji koriste destruktivne obrasce komunikacije pokazuju veću izraženost anksiozne i izbjegavajuće privrženosti te niže razine emocionalne inteligencije. Kada gledamo povezanosti dimenzija privrženosti i emocionalne inteligencije, dobiveno je da su emocionalno inteligentniji sudionici manje anksiozno ($r = -.216, p < .001$) i izbjegavajuće ($r = -.323, p < .001$) privrženi.

Prije korištenja regresijske analize provjerene su pretpostavke za njenu provedbu te su rezultati podržali korištenje hijerarhijske regresijske analize. Konkretno, nakon pregleda korelacijske tablice, primijetili smo da su korelacije među našim prediktorskim varijablama prihvatljive. Nijedna od njih nije izrazito visoka, što znači da nema potrebe isključivati bilo koju varijablu iz analize zbog prevelike međusobne povezanosti (kolinearnosti). Dodatno smo provjerili postojanje multikolinearnosti izračunavajući VIF (faktor inflacije varijance). Rezultati su pokazali da je VIF manji od četiri za svaku varijablu koju smo koristili u istraživanju, što znači da multikolinearnost ne predstavlja problem prilikom interpretacije korelacija među varijablama.

S obzirom na to da imamo četiri kriterijske varijable (konstruktivna komunikacija, obrazac muškog zahtijevanja i ženskog povlačenja, obrazac ženskog zahtijevanja i muškog povlačenja te obrazac uzajamnog izbjegavanja), na rezultatima smo proveli četiri hijerarhijske analize. Sve hijerarhijske analize proveli smo u tri koraka, pri čemu su u prvom koraku uvedene sociodemografske varijable i neka obilježja romantičnih odnosa (rod, dob, stupanj obrazovanja, trajanje veze, status suživota), u drugom koraku uvedene su dimenzije privrženosti, anksioznost i izbjegavanje, dok je u posljednjem koraku uvedena varijabla emocionalne inteligencije.

Prvom hijerarhijskom analizom nastojali smo sa spomenutim prediktorima objasniti konstruktivnu komunikaciju prilikom sukoba te su rezultati vidljivi u Tablici 2. U prvom koraku jedino se rod pokazao kao samostalno značajan prediktor ($\beta = -.104; p < .01$), što bi značilo da žene češće koriste konstruktivnu komunikaciju. Međutim, F-test za ovaj korak nije pokazao statističku značajnost, što znači da ovaj model ne doprinosi značajno objašnjenju kriterijske varijable. U drugom koraku uvedene su dimenzije privrženosti, koje su se pokazale značajnim prediktorima i objasnile 34.9% varijance ($F = 183.8, p < .001$) konstruktivne komunikacije. Osobe koje su više anksiozno ili

izbjegavajuće privržene, rjeđe će koristiti konstruktivne obrasce komunikacije. U trećem, ujedno i zadnjem, koraku uvrstili smo emocionalnu inteligenciju koja se pokazala značajnim prediktorom i objasnila dodatnih 1.06% varijance. Osobe koje su emocionalno inteligentnije češće će konstruktivno komunicirati u sukobima. Prediktori koji su se pokazali značajnim u prethodnim koracima, rod, anksioznost i izbjegavanje, značajni su i u završnom koraku, samo uz nešto manji samostalni doprinos. Po završetku regresijske analize, ukupno je objašnjeno 37.4% varijance ($F = 50.07$, $p < .001$) konstruktivne komunikacije.

Tablica 2

Prikaz rezultata hijerarhijske regresijske analize i standardiziranih regresijskih koeficijenata samostalnog doprinosa prediktora konstruktivnog stila rješavanja sukoba (N=679)

	1. korak	2. korak	3. korak
	β	β	β
Rod	-.104**	-.107***	-.093**
Dob	-.064	-.003	.003
Stupanj obrazovanja	.036	-.034	-.048
Trajanje veze	.025	-.066	-.062
Suživot	-.004	-.034	-.034
R; R ² ; F-omjer		.122; .015; 2.03	
Privrženost - anksioznost		-.431***	-.414***
Privrženost - izbjegavanje		-.327***	-.297***
R; R ² ; F-omjer		.603; .364; 54.76***	
Promjena R ² ; F-omjer		.349; 183.8***	
Emocionalna inteligencija			.111***
R; R ² ; F-omjer		.612; .374; 50.07***	
Promjena R ² ; F-omjer		.011; 11.3***	

Legenda: * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$, β - standardizirani regresijski beta koeficijent, R koeficijent višestruke korelacije, R^2 - koeficijent determinacije, Promjena R^2 - relativni doprinos prediktora u objašnjenju varijance kriterija, F - F-omjer analize varijance, Rod (1 – žena, 2 – muškarac), Suživot (1 – ne žive s partnerom, 2 – žive s partnerom)

Rezultati druge hijerarhijske analize, koja je kao kriterij imala obrazac muškog zahtijevanja i ženskog povlačenja, prikazani su u Tablici 3. U prvom koraku, samo se rod

pokazao značajnim samostalnim prediktorom ($\beta = .113, p < .01$), što bi značilo da je kod muškaraca češće prisutan ovaj obrazac. Međutim, F-test je pokazao da ovaj regresijski model nije statistički značajan ($F = 2.00, p = .076$).

Tablica 3

Prikaz rezultata hijerarhijske regresijske analize i standardiziranih regresijskih koeficijenata samostalnog doprinosa prediktora muškog zahtijevanja-ženskog povlačenja prilikom rješavanja sukoba (N=679)

	1. korak	2. korak	3. korak
	β	β	β
Rod	.113**	.109**	.100**
Dob	-.016	-.055	-.059
Stupanj obrazovanja	-.027	.009	.018
Trajanje veze	-.029	.021	.019
Suživot	.007	.022	.022
R; R ² ; F-omjer		.121; .015; 2.00	
Privrženost - anksioznost		.202***	.190***
Privrženost - izbjegavanje		.201***	.180***
R; R ² ; F-omjer		.334; .112; 12.05***	
Promjena R ² ; F-omjer		.097; 36.65***	
Emocionalna inteligencija			-.078**
R; R ² ; F-omjer		.342; .117; 11.09***	
Promjena R ² ; F-omjer		.005; 3.95*	

Legenda: * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$, β - standardizirani regresijski beta koeficijent, R koeficijent višestruke korelacije, R² - koeficijent determinacije, Promjena R² - relativni doprinos prediktora u objašnjenju varijance kriterija, F - F-omjer analize varijance, Rod (1 – žena, 2 – muškarac), Suživot (1 – ne žive s partnerom, 2 – žive s partnerom)

Varijable dodane u drugom koraku, anksioznost i izbjegavanje, objasnile su 9.7% varijance ($F = 36.65, p < .001$). Osobe koje su više anksiozno ili izbjegavajuće privržene, češće će koristiti obrazac muškog zahtijevanja i ženskog povlačenja. U zadnjem koraku, u model je uključena emocionalna inteligencija koja se pokazala značajnim prediktorom ($\beta = -.079, p < .01$), i objasnila 0.5% varijance. Osobe koje su emocionalno inteligentnije rjeđe će u sukobima koristiti obrazac muškog zahtijevanja i ženskog povlačenja. Ukupno, ova hijerarhijska analiza objašnjava 11.7% ($F = 11.09, p < .001$) varijance u kriteriju

muškog zahtijevanja i ženskog povlačenja. Tom objašnjavanju doprinose rod, dimenzije privrženosti, anksioznost i izbjegavanje, te emocionalna inteligencija kao samostalni značajni prediktori. Svi prediktori zadržavaju opisani smjer povezanosti, samo uz nešto manji samostalni doprinos.

Tablica 4

Prikaz rezultata hijerarhijske regresijske analize i standardiziranih regresijskih koeficijenata samostalnog doprinosa prediktora ženskog zahtijevanja i muškog povlačenja prilikom rješavanja sukoba (N=679)

	1. korak	2. korak	3. korak
	β	β	β
Rod	.010	.032	.019
Dob	.042	.017	.010
Stupanj obrazovanja	-.014	.043	.056
Trajanje veze	.031	.092*	.088*
Suživot	-.087*	-.061	-.061
R; R ² ; F-omjer		.083; .007; 0.942	
Privrženost - anksioznost		.420***	.430***
Privrženost - izbjegavanje		.154***	.125***
R; R ² ; F-omjer		.479; 0.229; 28.50***	
Promjena R ² ; F-omjer		.222; 96.73***	
Emocionalna inteligencija			-.107**
R; R ² ; F-omjer		.489; .239; 26.29***	
Promjena R ² ; F-omjer		.010; 8.58**	

Legenda: * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$, β - standardizirani regresijski beta koeficijent, R koeficijent višestruke korelacije, R^2 - koeficijent determinacije, Promjena R^2 - relativni doprinos prediktora u objašnjenju varijance kriterija, F - F-omjer analize varijance, Rod (1 – žena, 2 – muškarac), Suživot (1 – ne žive s partnerom, 2 – žive s partnerom)

U Tablici 4 prikazani su rezultati za kriterijsku varijablu obrazac ženskog zahtijevanja i muškog povlačenja. U prvom korak prediktor statusa suživota pokazao se samostalnim značajnim prediktorom ($\beta = -.087 < .05$), što bi značilo da partneri koji ne žive zajedno češće koriste obrazac ženskog zahtijevanja i muškog povlačenja. Međutim, F-test za ovaj korak nije bio statistički značajan ($F = 0.942$, $p = .453$). U drugom koraku, dodane su dimenzije privrženosti, anksioznost i izbjegavanje, koje su zajedno objasnile

22.2% varijance kriterijske varijable ($F = 96.73, p < .001$). Pri tome je za dimenziju anksioznosti dobiven veći samostalni doprinos ($\beta = .430, p < .001$), u odnosu na dimenziju izbjegavanja ($\beta = .154, p < .001$). Osobe koje su anksiozno privržene češće će tijekom sukoba koristiti obrazac ženskog zahtijevanja i muškog povlačenja, a taj je trend vidljiv i kada je u pitanju izbjegavajuća privrženost. Prediktor statusa suživota iz prvog koraka više nema samostalan značajan doprinos u objašnjavanju ovog obrasca, ali varijabla trajanja veze postaje značajna u samostalnom predviđanju ($\beta = .092, p < .05$), što bi značilo da što su parovi duže u vezi to je češće prisutan obrazac ženskog zahtijevanja i muškog povlačenja. U posljednjem koraku, u model je uključena emocionalna inteligencija koja se pokazala značajnim prediktorom ($\beta = -.107, p < .01$), i dodatno povećala ukupno objašnjenje modela za 1%. Prediktori iz drugog koraka zadržali su svoju značajnost. Ukupno, ova hijerarhijska analiza objašnjava 23.9% varijance ($F = .239, p < .001$) u kriteriju obrasca ženskog zahtijevanja i muškog povlačenja.

U Tablici 5 prikazani su rezultati četvrte hijerarhijske analize, kojom smo nastojali objasniti obrazac uzajamnog izbjegavanja. U prvom koraku, prediktori koji su bili uključeni nisu pokazali statistički značajan doprinos u objašnjenju kriterijske varijable uzajamnog izbjegavanja. U drugom koraku, dimenzije anksioznosti i izbjegavanja objasnile su 28.2% varijance kriterija ($F = 134.0, p < .001$). Osobe koje su više anksiozno ili izbjegavajuće privržene, češće će u sukobima koristiti obrazac uzajamnog izbjegavanja. Varijabla trajanja veze iz prvog koraka postaje statistički značajna u predviđanju kriterijske varijable ($\beta = .078, p < .05$), što znači da parovi koji su u duljoj vezi češće koriste ovaj obrazac komunikacije. U trećem koraku, u model je uključena emocionalna inteligencija koja se pokazala značajnim prediktorom ($\beta = -0.163, p < .001$), i dodatno je povećala ukupno objašnjenje modela za 2.3%. Prediktori iz drugog koraka zadržali su svoju značajnost i u posljednjem koraku. Ukupno, ova hijerarhijska analiza objašnjava 31.69% varijance ($F = 38.85, p < .001$) u kriteriju uzajamnog izbjegavanja prilikom rješavanja sukoba.

Nadalje, u ovom istraživanju ispitali smo koliko je često određena tema uzrok sukoba u vezi. Rezultati su pokazali da su najčešći uzroci sukoba nedostatak ili loša kvaliteta komunikacije, navike, način provođenja slobodnog vremena i donošenje odluka. Zatim po učestalosti slijede odnosi s prijateljima, vrijeme provedeno uz računalo, PlayStation ili na mobitelu, seks, kućanske obaveze, zaposlenje i očekivanja vezana uz

rad te odnosi s roditeljima. Nešto rjeđe kao uzrok sukoba sudionici navode financije, bivše partnere i odnose s drugim članovima obitelji, a najrjeđe navode politiku, religiju, brigu o kućnim ljubimcima te odgoj i brigu o djeci.

Tablica 5

Prikaz rezultata hijerarhijske regresijske analize i standardiziranih regresijskih koeficijenata samostalnog doprinosa uzajamnog izbjegavanja prilikom rješavanja sukoba (N=679)

	1. korak β	2. korak β	3. korak β
Rod	.065	.064	.045
Dob	.097	.039	.030
Stupanj obrazovanja	-.022	.041	.060
Trajanje veze	-.005	.078*	.073*
Suživot	-.022	.004	.004
R; R ² ; F-omjer		.111; .012; 1.68	
Privrženost - anksioznost		.373***	.348***
Privrženost - izbjegavanje		.311***	.267***
R; R ² ; F-omjer		.542; .294; 39.95***	
Promjena R ² ; F-omjer		.282; 134.0***	
Emocionalna inteligencija			-.163***
R; R ² ; F-omjer		.563; .317; 38.85***	
Promjena R ² ; F-omjer		.023; 22.3***	

Legenda: * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$, β - standardizirani regresijski beta koeficijent, R koeficijent višestruke korelacije, R^2 - koeficijent determinacije, Promjena R^2 - relativni doprinos prediktora u objašnjenju varijance kriterija, F - F-omjer analize varijance, Rod (1 – žena, 2 – muškarac), Suživot (1 – ne žive s partnerom, 2 – žive s partnerom)

Kako bismo odgovorili na drugi problem ovog istraživanja, proveli smo t-test za nezavisne uzorke te je dobiveno nekoliko značajnih razlika između muškaraca i žena. Muškarci su navodili sve uzroke sukoba, osim komunikacije, kao učestalije. Najveća razlika je zabilježena kod odgoja i brige o djeci ($t = -3.854$, $p < .001$, $d = -0.32$), zatim očekivanja vezana uz rad i financije ($t = -3.457$, $p < .001$, $d = -0.28$) i odnosi s članovima obitelji ($t = -3.179$, $p < .01$, $d = -0.26$), sve sa srednjim veličinama učinka. Sukobi vezani uz bivše partnere ($t = -2.208$, $p < .05$, $d = -0.18$), donošenje odluka ($t = -2.034$, $p < .05$, $d = -0.17$), odnose s roditeljima ($t = -2.042$, $p < .05$, $d = -0.17$), kućanske poslove i odnose s prijateljima ($t = -1.979$, $p < .05$, $d = -0.16$) imali su male veličine učinka. Nedostatak ili loša kvaliteta komunikacije ($t = -1.231$, $p > .05$, $d = 0.15$), briga o kućnim ljubimcima (t

= -1.220, $p > .05$, $d = -0.15$), seks ($t = -1.114$, $p > .05$, $d = -0.13$), politika ($t = -1.015$, $p > .05$, $d = -0.10$), religija ($t = -0.941$, $p > .05$, $d = -0.06$), slobodno vrijeme ($t = -0.815$, $p > .05$, $d = -0.05$), navike partnera i vrijeme ispred ekrana ($t = -0.523$, $p > .05$, $d = -0.01$) također su razlike s malom veličinom učinka, sugerirajući da su te varijable manje značajne u objašnjenju razlika između muškaraca i žena u percepciji uzroka sukoba. U Tablici 6 prikazani su rezultati ove usporedbe.

Tablica 6

Rezultati t-testa za utvrđivanje razlika u procjeni uzroka sukoba između žena i muškaraca (N=679)

	Ženski rod		Muški rod		<i>t</i>	<i>d</i>
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>		
Komunikacija	3.0	1.36	2.8	1.28	1.793	0.15
Navike partnera	2.9	1.30	2.9	1.22	-0.107	-0.01
Kućanski poslovi	1.7	1.04	1.8	1.14	-1.906	-0.16
Financije	1.4	0.82	1.7	0.99	-3.457***	-0.28
Odgov i briga o djeci	1.1	0.42	1.3	0.75	-3.854***	-0.32
Donošenje odluka	2.3	1.17	2.5	1.20	-2.034*	-0.17
Slobodno vrijeme	2.6	1.29	2.6	1.33	-0.646	-0.05
Seks	1.7	1.08	1.9	1.14	-1.606	-0.13
Vrijeme ispred ekrana	1.9	1.18	1.9	1.11	-0.070	-0.01
Očekivanja vezana uz rad	1.6	1.02	1.9	1.25	-3.460***	-0.28
Briga o kućnim ljubimcima	1.2	0.65	1.3	0.73	-1.853	-0.15
Bivši partneri	1.5	0.90	1.6	1.04	-2.208*	-0.18
Religija	1.2	0.66	1.2	0.71	-0.726	-0.06
Politika	1.2	0.64	1.3	0.73	-1.178	-0.10
Odnosi s prijateljima	1.8	1.08	2.0	1.10	-1.979*	-0.16
Odnosi s roditeljima	1.6	1.01	1.8	1.10	-2.042*	-0.17
Odnosi s članovima obitelji	1.4	0.83	1.6	1.00	-3.179**	-0.26

Legenda: * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$, *M* - aritmetička sredina, *SD* - standardna devijacija, *t* - t-test, *d* - stupnjevi slobode

Kako bismo odgovorili na naš treći problem, proveli smo još jedan t-test za nezavisne uzorke. U Tablici 7 prikazani su rezultati usporedbe između osoba koje žive

zajedno i osoba koje ne žive zajedno u pogledu učestalosti navođenja određenih faktora kao uzroka sukoba u vezi.

Tablica 7

Rezultati t-testa za utvrđivanje razlika u procjeni uzroka sukoba između partnera koji žive zajedno i partnera koji ne žive zajedno (N=679)

	Žive zajedno		Ne žive zajedno		<i>t</i>	<i>d</i>
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>		
Komunikacija	2.7	1.31	3.0	1.35	-2.105*	-0.18
Navike partnera	3.0	1.33	2.8	1.25	1.608	0.13
Kućanski poslovi	2.3	1.24	1.4	0.85	10.872***	0.90
Financije	1.7	1.00	1.4	0.82	3.282**	0.27
Odgoj i briga o djeci	1.2	0.69	1.1	0.48	2.759**	0.23
Donošenje odluka	2.3	1.14	2.4	1.20	-1.110	-0.09
Slobodno vrijeme	2.5	1.25	2.7	1.33	-1.865	-0.16
Seks	1.9	1.18	1.7	1.06	1.745	0.15
Vrijeme ispred ekrana	2.1	1.24	1.8	1.12	2.834**	0.24
Očekivanja vezana uz rad	1.7	1.06	1.7	1.13	-0.577	-0.05
Briga o kućnim ljubimcima	1.3	0.78	1.2	0.62	2.288*	0.19
Bivši partneri	1.4	0.88	1.6	0.97	-2.240*	-0.19
Religija	1.2	0.67	1.2	0.68	0.247	0.02
Politika	1.2	0.60	1.2	0.70	-0.516	-0.04
Odnosi s prijateljima	1.6	0.96	2.0	1.13	-4.063***	-0.34
Odnosi s roditeljima	1.7	1.07	1.7	1.03	-0.015	-0.00
Odnosi s članovima obitelji	1.5	0.92	1.4	0.88	0.273	0.02

Legenda: * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$, *M* - aritmetička sredina, *SD* - standardna devijacija, *t* - t-test, *d* - stupnjevi slobode

Analiza pokazuje značajne razlike u nekoliko područja. Osobe koje žive zajedno značajno češće navode kućanske obaveze kao uzrok sukoba ($t = 10.872$, $p < .001$), ta razlika ima velike veličinu učinka ($d = 0.90$). Također, češće navode financije ($t = 3.282$, $p < .01$) i vrijeme provedeno ispred ekrana, odnosno za računalom, na mobitelu ili PlayStationu ($t = 2.834$, $p < .01$), te odgoj i brigu o djeci ($t = 2.759$, $p < .01$), pri čemu sve ove razlike imaju srednju veličinu učinka ($d = 0.27$; $d = 0.24$; $d = 0.23$). Briga o kućnim ljubimcima

($t = 2.288, p < .05$) također se češće navodi kao uzrok sukoba, no s malom veličinom učinka ($d = 0.19$). S druge strane, osobe koje ne žive zajedno češće navode nedostatak ili lošu kvalitetu komunikacije ($t = -2.105, p < .05$), bivše partnere ($t = -2.240, p < .05$) i odnose s prijateljima ($t = -4.063, p < .001$) kao uzroke sukoba. Nedostatak ili loša kvaliteta komunikacije te bivši partneri imaju malu veličinu učinka ($d = -0.18, d = -0.19$), dok odnosi s prijateljima pokazuju srednju veličinu učinka ($d = -0.34$).

RASPRAVA

Cilj istraživanja bio je ispitati mogu li, i u kojoj mjeri, emocionalna inteligencija, stilovi privrženosti i sociodemografska obilježja osoba predvidjeti načine rješavanja sukoba u partnerskim vezama, te utvrditi postoje li razlike u učestalosti određenih uzroka nesuglasica s obzirom na rod i zajednički život.

Dakle, prvi problem bio je ispitati ulogu stilova privrženosti i emocionalne inteligencije u objašnjenju individualnih razlika u načinu rješavanja sukoba u partnerskom odnosu. Kako bi se odgovorilo na problem provedene su četiri hijerarhijske analize s istim rasporedom prediktora u modelima. Prvi model činile su sociodemografske varijable, u drugom koraku smo uvrstili privrženost kao stabilan konstrukt koji nije sklon direktnim promjenama, dok smo u trećem koraku uvrstili emocionalnu inteligenciju, s obzirom na to da se radi o konstrukt koji se treningom može mijenjati, odnosno poboljšati. Kriterijske varijable obuhvatile su četiri stila komunikacije tijekom sukoba, koja su predložili Christensen i Shenk (1991): obrazac konstruktivne komunikacije, obrazac uzajamnog izbjegavanja rasprave i suzdržavanja, te obrazac ženskog zahtijevanje promjene i muškog povlačenja te obrazac muškog zahtijevanja promjene i ženskog povlačenja.

Rezultati koji se odnose na konstruktivnu komunikaciju pokazuju da je od sociodemografskih varijabli jedino varijabla roda značajna u predviđanju, odnosno da žene češće koriste konstruktivan obrazac komunikacije u sukobu, što je potvrđeno i u prijašnjim istraživanjima (Ostrman, 2019). Dimenzije privrženosti, anksioznost i izbjegavanje, objašnjavaju 34.9% varijance konstruktivne komunikacije. Potvrđeno je da osobe koje su sigurnije privržene češće konstruktivno komuniciraju u sukobima. Emocionalna inteligencija objasnila je 1.1% varijance. Dobiveni rezultati idu u prilog prijašnjim nalazima da osobe koje su emocionalno inteligentnije konstruktivnije rješavaju

sukobe (Zeidner i Kloda, 2013). Međutim, razmjerno mali postotak varijance koju objašnjava emocionalna inteligencija ukazuje na njenu ograničenu ulogu u ovom kontekstu. Sveukupno smo uspjeli objasniti 37.4% varijance konstruktivne komunikacije, od čega je čak 34.9% objašnjeno uz pomoć dimenzija privrženosti.

Rezultati koji se odnose na obrazac muškog zahtijevanja promjene i ženskog povlačenja pokazuju ponovno jedino rod kao sociodemografsku varijablu sa značajnim samostalnim doprinosom. Rezultat ukazuje da su muškarci skloniji korištenju ovog obrasca u sukobima. Dimenzije privrženosti uspjele su objasniti 9.7% varijance, dok je emocionalna inteligencija objasnila dodatnih 0.5%. Potvrđeno je da osobe nesigurne privrženosti češće koriste ovaj destruktivan obrazac komunikacije, dok emocionalno inteligentnije osobe rjeđe komuniciraju na ovaj način. Sveukupno je objašnjeno 11.7% varijance obrasca muškog zahtijevanja i ženskog povlačenja. Zanimljivo je da smo od svih obrazaca komunikacije ovaj uspjeli objasniti u najmanjem postotku, čak i u usporedbi s obrascem ženskog zahtijevanja promjene i muškog povlačenja. Moguće je da kod ženskog zahtijevanja promjene u podlozi leži nesigurnost, potreba za potvrdom ili želja da partner pokaže veću pažnju ili angažman u vezi. To može proizaći iz emocionalnih potreba koje nisu zadovoljene ili iz nedostatka osjećaja podrške ili povezanosti u vezi. S druge strane, kod muškaraca, ovaj obrazac komunikacije može biti povezan s potrebom za dominacijom, kontrolom ili možda čak agresivnošću, što može biti posljedica društvenih očekivanja u kojima je muškarac glavna osoba u kući. Dakle, moguće je da su u podlozi ovih obrazaca komunikacije često različite varijable, što može rezultirati različitim izražavanjem ovih obrazaca među partnerima. Dok se žensko zahtijevanje promjene može temeljiti na potrebi za bliskošću ili sigurnošću i zbog toga obrazac možemo bolje objasniti s privrženosti, muškarci mogu pokazati ovaj obrazac komunikacije kao način izražavanja svoje potrebe za kontrolom ili dominacijom, što su varijable koje nismo obuhvatili u ovom istraživanju, ali bi neka buduća istraživanja mogla ispitati ovu pretpostavku.

Što se tiče obrasca ženskog zahtijevanja promjene i muškog povlačenja, zanimljivo je da je u prvom koraku sociodemografska varijabla suživot pokazala samostalan značajan doprinos, dok uvođenjem privrženosti u drugom koraku gubi na značajnosti. Moguće je da žene manje zahtijevaju kada žive s partnerom, jer im suživot

daje veću sigurnost u partnera i ozbiljnost veze, dok žene koje ne žive s partnerom pokušavaju dobiti zahtijevanjem. Kada se uvede privrženost, privrženost obuhvati taj dio osjećaja nesigurnosti, zbog čega suživot gubi na značajnosti kao samostalan prediktor ženskog zahtijevanja i muškog povlačenja. Pritom sociodemografska varijabla trajanja veze dobiva na značajnosti, što je moguće objasniti tako da osobe koje su dulje u vezi imaju obično više prilika za razvoj dublje emocionalne povezanosti. Kroz te dugotrajne veze, žene mogu razviti jaču emocionalnu vezanost za partnera jer su uložile više vremena, energije i emocija te stoga mogu imati veća očekivanja od svog partnera i izražavati više zahtjeva u vezi. Dimenzijama privrženosti objašnjeno je 22.2% varijance, s time da je dimenzija anksioznost pokazala razmjerno veći samostalni doprinos od dimenzije izbjegavanja. Što su žene anksioznije češće će tražiti potvrdu od partnera da mu je stalo, što se može manifestirati kao zahtijevanje promjene. Muškarci koji se povlače su možda izbjegavajuće privrženi, te se stoga u sukobima emocionalno udaljavaju i nije im stalo rješavati problem, dok s druge razlog može biti i spomenuta anksiozna privrženost, stalo im je do partnera i boje se gubitka veze ili odbacivanja, što pokušavaju izbjeći povlačenjem iz sukoba. Uključivanjem emocionalne inteligencije u trećem koraku objašnjeno je dodatnih 1%, čime je ukupno objašnjeno 23.9% varijance ženskog zahtijevanja promjene i muškog povlačenja.

Rezultati koji se odnose na obrazac uzajamnog izbjegavanja, pokazuju da od sociodemografskih varijabli jedino trajanje veze ima samostalan značajan doprinos, što je u skladu s nalazom istraživanja Bodenmanna i suradnika (2006) koji govori da su izbjegavajući parovi najčešće u duljim vezama. Dimenzije privrženosti objasnile su 28.2% varijance, dok je emocionalna inteligencija objasnila dodatnih 2.3%. Osobe koje su anksiozno privržene češće izbjegavaju sukob. Svađa im može izazvati nesigurnost i strah od gubitka odnosa, te stoga radije ignoriraju problem čime prividno odražavaju sliku da je s njima i partnerom sve u redu. Osobe koje su izbjegavajuće privržene ne ulaze u sukob jer ne žele emocionalnu intimnost i nemaju izraženu potrebu za drugima pa tako ni za poboljšanjem odnosa. Emocionalno inteligentnije osobe svjesnije su važnosti otvorenog izražavanja i razgovora o emocijama kako bi se riješili sukobi, stoga će manje koristiti obrazac uzajamnog izbjegavanja kao način komunikacije u odnosima. S ovim varijablama ukupno je objašnjeno 31.7% varijance uzajamnog izbjegavanja.

Dobivene korelacije između konstruktivne komunikacije, privrženosti i emocionalne inteligencije potvrdile su postojeće teorijske pretpostavke o njihovoj međusobnoj povezanosti. Međutim, rezultati regresijske analize sugeriraju da je privrženost više povezana s obrascima komunikacije prilikom sukoba nego emocionalna inteligencija. Jedno moguće objašnjenje za ovaj nalaz leži u Bowlbyjevoj teoriji privrženosti (1988) koja ističe ranu privrženost kao ključni čimbenik u oblikovanju emocionalnih reakcija i ponašanja u kasnijem životu. Roditeljske reakcije na djetetovo izražavanje emocija, zajedno s njihovim uvjerenjima i stavovima o emocijama, pokazuju se važnima za razvoj emocionalnih sposobnosti djeteta (Alegre, 2012, prema Vlatković, 2022). Aktivnosti roditelja koje potiču otvorenu razmjenu emocija između djeteta i roditelja ne samo da oblikuju sigurnu privrženost kod djeteta, već također doprinose boljoj emocionalnoj prilagodbi i adaptivnijim ponašanjima djeteta (Gardner, 1987, prema Vlatković, 2022), iz čega se može naslutiti da rana privrženost i emocionalne sposobnosti dijele zajedničke razvojne mehanizme. Neki autori (Hamarta i sur., 2009, prema Vlatković, 2022) čak naglašavaju da privrženost može djelovati kao model emocionalne regulacije, što znači da su unutarjni radni modeli pravila koja proizlaze iz privrženosti i usmjeravaju naše emocionalne reakcije i ponašanja u različitim situacijama.

Još jedno obrazloženje odnosi se na mogućnost da emocionalni obrasci, koji su duboko ukorijenjeni, preuzmu kontrolu nad našim reakcijama u situacijama stresa, kao što su sukobi. Budući da je privrženost jedan od tih temeljnih emocionalnih obrazaca koji se razvija u ranoj dobi, nije neobično da se ona ističe kao primarni mehanizam u sukobima, odnosno da reagiramo u skladu s pobuđenom reakcijom privrženosti, prije nego što se uključe više kognitivne sposobnosti povezane s emocionalnom inteligencijom. U takvim situacijama, znanja i vještine povezane s emocionalnom inteligencijom, iako važne, mogu biti manje dostupne ili manje aktivne u usporedbi s "automatskom" reakcijom privrženosti.

Osim toga, moguće je da postoji neka treća varijabla koja nije uzeta u obzir u našoj analizi, a koja bi mogla posredovati u odnosu između emocionalne inteligencije, privrženosti i oblika komunikacije u sukobima. Stoga, daljnja istraživanja koja će uzeti u obzir i druge potencijalne faktore mogla bi pružiti dublje razumijevanje ove teme.

Drugi problem, koji je bio usmjeren na rodne razlike u pogledu učestalosti faktora koji se navode kao uzrok sukoba u vezi, pokazao je značajne razlike između rodova u percepciji uzroka sukoba. Analiza pokazuje da muškarci češće navode širok spektar faktora kao uzrok sukoba, uključujući financije, odgoj djece, donošenje odluka, zaposlenje, bivše partnere te odnose s prijateljima, roditeljima i drugim članovima obitelji. Čini se da muškarci vide svaku temu kao izvor potencijalnih sukoba u vezi češće ili ozbiljnije iz nekoliko razloga. Možda je to zato što muškarci imaju tendenciju da budu manje otvoreni o svojim osjećajima i potrebama, pa kad se dogodi sukob, to za njih može biti veći izazov i ozbiljnije ga dožive. S druge strane, društveni stereotipi o muškoj ulozi u vezi mogu poticati muškarce da percipiraju svaku temu kao potencijalni sukob zbog očekivanja da budu dominantni i kontrolirajući. Stoga se osjećaju osjetljivijima na situacije koje bi mogle ugroziti njihovu percepciju moći ili kontrole u vezi. Osim toga, moguće je i da muškarci češće doživljavaju prigovore od žena u vezi s tim temama, što dodatno pojačava njihovu percepciju tih tema kao potencijalnih izvora sukoba. S druge strane, žene, iako možda češće prigovaraju, možda percipiraju te prigovore kao normalan dio komunikacije i nisu ih uvijek svjesne kao izvore sukoba. Također, može biti da žene prigovore percipiraju kao izražavanje brige ili potrebe za promjenom, dok muškarci to doživljavaju kao prijetnju njihovoj percepciji moći ili kontrole. Sve u svemu, ovi rezultati sugeriraju da muškarci možda imaju drugačiji pristup i doživljaj sukoba u vezi.

Treći problem istraživao je razlike između osoba koje žive s partnerom i osoba koje ne žive s partnerom u pogledu učestalosti faktora koje navode kao uzrok sukoba u vezi. Osobe koje ne žive s partnerom češće kao uzrok sukoba navode nedostatak ili lošu kvalitetu komunikacije, što ima smisla s obzirom na to da s partnerom provode manje vremena i imaju manje prilike za komunikaciju uživo, a vjerojatno više komuniciraju putem poruka i poziva. Također, navode da se češće svađaju oko bivših partnera i odnosa s prijateljima. Moguće je da oni koji ne žive zajedno su u manje ozbiljnim vezama te su stoga više opterećeni partnerovim bivšim odnosima, dok što se tiče prijatelja, moguće je da imaju dojam da partner više vremena provodi s prijateljima, nego s njima, dok to kod osoba koje žive s partnerom nije slučaj jer su oni ti koji uglavnom najviše vremena provode uz partnera. Osobe koje žive s partnerom češće kao uzrok sukoba navode kućanske poslove, financije, odgoj i brigu o djeci, brigu o ljubimcima te vrijeme provedeno za mobitelom, PlayStationom ili računalom. Navedeno ima smisla s obzirom

na to da je specifično za suživot da dijele kućanske obaveze i troškove, te je vjerojatnije ako žive zajedno da imaju djecu i zajedničkog kućnog ljubimca. Što se tiče vremena provedenog uz računalo, PlayStation, ili na mobitelu, to može biti zbog svjesnosti partnerovog vremena provedenog uz tehnologiju, budući da su zajedno u istom prostoru, te zbog mogućnosti da se takvo vrijeme doživljava kao nedostatak pažnje ili interakcije unutar veze.

Metodološka ograničenja i smjernice za buduća istraživanja

Ovo istraživanje ima nekoliko metodoloških ograničenja koja treba uzeti u obzir prilikom interpretacije rezultata. Prvo, radi se o korelacijskom istraživanju, što znači da nije moguće utvrditi uzročno-posljedične veze između varijabli. Osim toga, sudionici su ispunjavali upitnik online, što ima svoje nedostatke, uključujući nemogućnost kontrole višestrukog sudjelovanja istog sudionika i nedostatak praćenja fokusiranosti sudionika na pitanja i proces davanja odgovora (Wright, 2005). Posebno je problematično ako su upitnik ispunjavali u prisustvu svog partnera te zbog toga iskrivljavali odgovore. No, online istraživanje ima svoje prednosti, poput ekonomičnosti i lakog zahvaćanja velikog broja sudionika. Dodatan nedostatak istraživanja je selektivan uzorak jer uključuje samo sudionike koji su voljni sudjelovati, a to su najčešće oni koji su više na dimenziji ugodnosti (Milas, 2005), što bi moglo biti u kontradikciji s destruktivnim obrascima rješavanja sukoba. Sudionici su se prikupljali putem društvenih mreža i djelomično putem metode „snježne grude“, što smanjuje reprezentativnost uzorka i mogućnost generalizacije. Buduća istraživanja mogla bi probati istražiti što je ostalo neobjašnjeno u modelima koji su korišteni u ovom istraživanju, odnosno kako dodatni faktori mogu doprinijeti razumijevanju korištenja obrazaca komunikacije prilikom sukoba. Dobro bi bilo uključiti i parove, odnosno oba partnera iz istog romantičnog odnosa, kako bi se bolje razumjela dinamika komunikacije prilikom sukoba.

Teorijske i praktične implikacije

Unatoč ograničenjima, ovo istraživanje pruža važan doprinos razumijevanju faktora koji objašnjavaju način komunikacije prilikom sukoba. S obzirom na visoku stopu razvoda i prekida veza, istraživanja poput ovog su ključna za identifikaciju potencijalnih problema i razvoj intervencija usmjerenih na očuvanje partnerskih odnosa. U pogledu praktičnih primjena, rezultati ovog istraživanja mogu biti od koristi u partnerskoj i

obiteljskoj terapiji. Često su problemi u rješavanju sukoba uzrok prekida, stoga bi terapeuti mogli iskoristiti ove nalaze kako bi pomogli svojim klijentima bolje razumjeti međusobne obrasce komunikacije, i na taj način doprinijeti poboljšanju kvalitete veze.

ZAKLJUČAK

Cilj istraživanja bio je ispitati mogućnost predviđanja načina rješavanja sukoba u partnerskim vezama kroz varijable emocionalne inteligencije, stilova privrženosti i sociodemografske karakteristike. Analiza rezultata pokazala je da su privrženost i emocionalna inteligencija povezani s oblicima komunikacije tijekom sukoba, pri čemu privrženost ima veći doprinos objašnjenju kriterija od emocionalne inteligencije.

Istraživanjem smo htjeli ispitati i razlike u učestalosti pojedinih uzroka sukoba s obzirom na rod i zajednički život partnera. Dobiveno je da muškarci češće navode širok spektar faktora kao uzrok sukoba, uključujući financije, odgoj djece, donošenje odluka, zaposlenje, bivše partnere te odnose s prijateljima, roditeljima i drugim članovima obitelji. Osobe koje ne žive s partnerom češće kao uzrok sukoba navode nedostatak ili lošu kvalitetu komunikacije te svađe oko bivših partnera i odnosa s prijateljima, dok osobe koje žive s partnerom češće kao uzrok sukoba ističu teme poput kućanskih poslova, financija, odgoja i brige o djeci i ljubimcima, te vrijeme provedeno uz mobitel, PlayStation i računalo.

Zaključno, ovi rezultati pružaju dublje razumijevanje faktora koji oblikuju komunikacijske obrasce tijekom rješavanja sukoba među partnerima, što može biti od važnosti za razvoj intervencija usmjerenih na očuvanje partnerskih odnosa.

LITERATURA

- Acitelli, L. K., i Young, A. M. (1996). Gender and thought in relationships. U: G. J. O. Fletcher i J. Fitness (Ur.), *Knowledge structures in close relationships: A social psychological approach* (str. 147–168). Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Ainsworth, M. D. S. (1978). The Bowlby-Ainsworth attachment theory. *Behavioral and brain sciences*, 1(3), 436-438. <https://doi.org/10.1017/S0140525X00075828>
- Arnett, J. J. (2014). *Emerging adulthood: The winding road from the late teens through the twenties*. Oxford University Press.
- Bartholomew, K., i Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(2), 226–244. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.61.2.226>
- Bartholomew, K., i Shaver, P. R. (1998). Methods of assessing adult attachment: Do they converge? U: J. A. Simpson i W. S. Rholes (Ur.), *Attachment theory and close relationships* (str. 25–45). The Guilford Press.
- Bar-On, R. (2006). The Bar-On model of emotional-social intelligence (ESI). *Psicothema*, 18, 13-25.
- Berk, L. E. (2008). *Psihologija cjeloživotnog razvoja*. Naklada Slap.
- Bodenmann, G., Kaiser, A., Hahlweg, K. i Fehm-Wolfsdorf, G. (1998). Communication patterns during marital conflict: A cross-cultural replication. *Personal Relationships*, 5, 343-356.
- Bodenmann, G., Pihet, S. i Kayser, K. (2006). The relationship between dyadic coping and marital quality: A 2-year longitudinal study. *Journal of Family Psychology*, 20(3), 485–493. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.20.3.485>
- Bretherton, I. (2010). Parental incarceration: The challenges for attachment researchers. *Attachment & Human Development*, 12(4), 417-428. <https://doi.org/10.1080/14616730903417136>
- Brody, L. R. (1985). Gender differences in emotional development: A review of theories and research. *Journal of Personality*, 53(2), 102-149.
- Campbell, L., Simpson, J. A., Boldry, J., i Kashy, D. A. (2005). Perceptions of conflict and support in romantic relationships: The role of attachment anxiety. *Journal of Personality and Social Psychology*, 88(3), 510-531.
- Canary, D. J., Cupach, W. R. i Serpe, R. T. (2001). A Competence-based approach to examining interpersonal conflict: Test of a longitudinal model. *Communication Research*, 28 (1), 79-104.
- Cassidy, J., Poehlmann, J. i Shaver, P. R. (2010). An attachment perspective on incarcerated parents and their children. *Attachment & Human Development*, 12(4), 285-288. <https://doi.org/10.1080/14616730903417110>
- Christensen, A. i Heavey, C. L. (1990). Gender and social structure in the demand-withdraw pattern of marital conflict. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59, 73-81.

- Christensen, A., i Shenk, J. L. (1991). Communication, conflict, and psychological distance in nondistressed, clinic, and divorcing couples. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 59(3), 458–463. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.59.3.458>
- Creasey, G. (2002). Associations between working models of attachment and conflict management behavior in romantic couples. *Journal of Counseling Psychology*, 49(3), 365–375. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.49.3.365>
- Crowell, J. A., Fraley, R. C., i Shaver, P. R. (2008). Measurement of individual differences in adolescent and adult attachment. U: J. Cassidy i P. R. Shaver (Ur.), *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications* (str. 434–465). The Guilford Press.
- Feeney, J. A. i Noller, P. (1996). *Adult attachment* (14). Sage.
- Fletcher, G. J. O., Simpson, J. A., Campbell, L. i Overall, N. C. (2013). *The science of intimate relationships*. Wiley-Blackwell.
- Furnham, A. i Petrides, K. V. (2003). Trait emotional intelligence and happiness. *Social Behavior and Personality: An international journal*, 31(8), 815-823.
- Gallo, L. C. i Smith, T. W. (2001). Attachment Style in Marriage: Adjustment and Responses to Interaction. *Journal of Social and Personal Relationships*, 18(2), 263–289. <https://doi.org/10.1177/0265407501182006>
- Gottman, J.M. (1993). The Roles of Conflict Engagement, Escalation, and Avoidance in Marital Interaction A Longitudinal View of Five Types of Couples. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 61(1), 6-15. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.61.1.6>
- Gottman, J.M. i Levenson, R.W. (2000). The timing of divorce: Predicting when a couple will divorce over a 14-year period. *Journal of Marriage and Family*, 62, 737-745. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2000.00737.x>
- Guerrero, L. K., Andersen, P. A. i Afifi, W. A. (2001). *Close encounters: Communicating in relationships*. Mayfield.
- Heavey, C.L., Larson, B.M., Zumbotel, D.C. i Christensen, A. (1996). The Communication Patterns Questionnaire: The reliability and validity of Constructive communication subscale. *Journal of Marriage and Family*, 58, 796-800. <https://doi.org/10.2307/353737>
- Hojjat, M. (2000). Sex differences and perceptions of conflict in romantic relationships. *Journal of Social and Personal Relationships*, 17(4-5), 598-617. <https://doi.org/10.1177/0265407500174007>
- Ináncsi, T., Láng, A. i Bereczkei, T. (2015). Machiavellianism and Adult Attachment in General Interpersonal Relationships and Close Relationships. *Europe's Journal of Psychology*, 11(1), 139–154. <https://doi.org/10.5964/ejop.v11i1.801>
- Kamenov, Ž. i Jelić, M. (2003). Validacija instrumenta za mjerenje privrženosti u različitim vrstama bliskih odnosa: Modifikacija Brennanova Inventara iskustava u bliskim vezama. *Suvremena psihologija* 6(1), 73-91.

- Kamenov, Ž. i Jelić, M. (2005). Stability of attachment styles across students romantic relationships, friendships and family relations. *Review of Psychology*, 12 (2), 115-123.
- Kansky, J., Allen, J. P. i Diener, E. (2019). The young adult love lives of happy teenagers: The role of adolescent affect in adult romantic relationship functioning. *Journal of Research in Personality*, 80, 1-9. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2019.03.006>
- Katyal, S. i Awasthi, E. (2005). Gender differences in emotional intelligence among adolescents of Chandigarh. *Journal of Human Ecology*, 17(2), 153-155.
- Keelan, J. P. R., Dion, K. K. i Dion, K. L. (1998). Attachment style and relationship satisfaction: Test of a self-disclosure explanation. *Canadian Journal of Behavioural Science*, 30, 24–35. <https://doi.org/10.1037/h0087055>
- Kline, R. B. (2011). Convergence of Structural Equation Modeling and Multilevel Modeling. U: M. Williams, i W. Paul Vogt (Ur.), *The SAGE Handbook of Innovation in Social Research Methods* (str. 562-589). SAGE Publications Ltd.
- Kokorić, S. B. (2007). Rješavanje partnerskih sukoba s obzirom na spol partnera, iskustvo i trajanje partnerskog odnosa. *Ljetopis socijalnog rada*, 14(1), 5-26.
- Madey, S. F. i Rodgers, L. (2009). The effect of attachment and Sternberg's Triangular Theory of Love on relationship satisfaction. *Individual Differences Research*, 7(2), 76–84.
- Mattingly, V., i Kraiger, K. (2019). Can emotional intelligence be trained? A meta-analytical investigation. *Human Resource Management Review*, 29(2), 140–155. <https://doi.org/10.1016/j.hrmr.2018.03.002>
- Mayer, D., Salovey, P. i Caruso, D. R. (2004.), Emotional Intelligence: Theory, Findings, and Implications. *Psychological Inquiry*, 15 (3), 197-215. https://doi.org/10.1207/s15327965pli1503_02
- Mayer, J. D., Salovey, P. i Caruso, D. R. (2008). Emotional intelligence: New ability or eclectic traits?. *American psychologist*, 63(6), 503-517. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.63.6.503>
- Milas, G. (2005). *Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima*. Naklada Slap.
- Morey, J. N., Gentzler, A. L., Creasy, B., Oberhauser, A. M. i Westerman, D. (2013). Young adults' use of communication technology within their romantic relationships and associations with attachment style. *Computers in Human Behavior*, 29(4), 1771–1778. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2013.02.019>
- Nelis, D., Kotsou, I., Quoidbach, J., Hansenne, M., Weytens, F., Dupuis, P., i Mikolajczak, M. (2011). Increasing emotional competence improves psychological and physical well-being, social relationships, and employability. *Emotion*, 11(2), 354–366. <https://doi.org/10.1037/a0021554>
- Notarius, C. I., Lashley, S. L. i Sullivan, D. J. (1997). Angry at your partner? Think again. U: R. J. Sternberg i M. Hojjat (Ur.), *Satisfaction in Close Relationships* (str. 219-249). The Guilford Press.

- Noller, P. i White, A. (1990). The Validity of the Communication Patterns Questionnaire. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 2 (4), 478-482. <https://doi.org/10.1037/1040-3590.2.4.478>
- Ostrman, M. (2019). *Zadovoljstvo romantičnom vezom, komunikacijski obrasci tijekom konflikata i zajedničke slobodne aktivnosti*. Diplomski rad. Sveučilište u Zagrebu, Hrvatski studiji.
- Petrides, K. V. i Furnham, A. (2000). On the dimensional structure of emotional intelligence. *Personality and Individual Differences*, 29(2), 313-320. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(99\)00195-6](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(99)00195-6)
- Pistole, M. C. (1989). Attachment in adult romantic relationships: Style of conflict resolution and relationship satisfaction. *Journal of Social and Personal Relationships*, 6(4), 505-510.
- Pranjić, R. (2012). *Komunikacija između partnera prilikom sukoba, rodne uloge partnera i zadovoljstvo brakom*. Diplomski rad. Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu.
- Roberts, B. W., i Robins, R. W. (2000). Broad dispositions, broad aspirations: The intersection of personality traits and major life goals. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 26(10), 1284–1296. <https://doi.org/10.1177/0146167200262009>
- Salovey, P. i Mayer, J. D. (1990). Emotional intelligence. *Imagination, cognition and personality*, 9(3), 185-211. <https://doi.org/10.2190/DUGG-P24E-52WK-6CDG>
- Sertić, M. (2021). *Nasilje u vezama mladih*. Završni rad. Sveučilište u Zagrebu, Pravni Fakultet.
- Shi, L. (2003). The association between adult attachment styles and conflict resolution in romantic relationships. *American Journal of Family Therapy*, 31(3), 143-157. <https://doi.org/10.1080/01926180301120>
- Simpson, J. A., Rholes, W. S., i Phillips, D. (1996). Conflict in close relationships: An attachment perspective. *Journal of Personality and Social Psychology*, 71(5), 899-914. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.71.5.899>
- Simpson, J. A. i Rholes, W. S. (2017). Adult attachment, stress, and romantic relationships. *Current Opinion in Psychology*, 13, 19-24. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2016.04.006>
- Slaski, M., i Cartwright, S. (2003). Emotional intelligence training and its implications for stress, health and performance. *Stress and Health, Journal of the International Society for the Investigation of Stress*, 19(4), 233–239. <https://doi.org/10.1002/smi.979>
- Swap, W. C. i Rubin, J. Z. (1983). Measurement of interpersonal orientation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 44(1), 208–219. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.44.1.208>
- Tadinac, M., Kamenov, Ž., Jelić, M. i Hromatko, I. (2007). Što ljubavnu vezu čini uspješnom? *Izveštaj s XV. Ljetne psihologijske škole*. FF Press.

- Takšić, V. (1998). *Validacija konstrukta emocionalne inteligencije*. Doktorska disertacija. Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu.
- Takšić, V. (2002). Upitnici emocionalne inteligencije (kompetentnosti) UEK. U: K. Lacković-Grgin, A. Proroković, V. Čubela i Z. Penezić (Ur.), *Zbirka psihologijskih skala i upitnika* (str. 27-44). Odjel za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zadru.
- Vlatković, D. (2022). *Odnos emocionalne inteligencije, mračne trijade, samopoštovanja i stilova privrženosti*. Diplomski rad. Sveučilište u Zagrebu, Fakultet hrvatskih studija.
- Volling, B. L., Notaro, P. C., i Larsen, J. J. (1998). Adult attachment styles: Relations with emotional well-being, marriage, and parenting. *Family Relations: An Interdisciplinary Journal of Applied Family Studies*, 47(4), 355–367. <https://doi.org/10.2307/585266>
- Vulić, D. (2020). *Socio-kulturne i ekonomske determinante razvoda braka*. Završni rad. Odsjek za sociologiju Filozofskog fakulteta u Osijeku.
- Wright, K. B. (2005). Researching Internet-Based Populations: Advantages and Disadvantages of Online Survey Research, Online Questionnaire Authoring Software Packages, and Web Survey Services. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 10(3).
- Wollny, A., Jacobs, I. i Pabel, L. (2020). Trait emotional intelligence and relationship satisfaction: the mediating role of dyadic coping. *The Journal of Psychology*, 154(1), 75-93. <https://doi.org/10.1080/00223980.2019.1661343>
- Woodin, E. M. (2011). A two-dimensional approach to relationship conflict: Meta-analytic findings. *Journal of Family Psychology*, 25, 325–335. <https://doi.org/10.1037/a0023791>
- Zeidner, M., i Kloda, I. (2013). Emotional intelligence (EI), conflict resolution patterns, and relationship satisfaction: Actor and partner effects revisited. *Personality and Individual Differences*, 54(2), 278-283.

PRILOZI

PRILOG A

Tablica 1

Aritmetičke sredine, standardne devijacije i postoci sociodemografskih podataka te nekih obilježja ljubavnih odnosa sudionika (N=679)

		Žene		Muškarci		Ukupno	
		<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
	Dob	23.4	2.90	24.3	2.98	23.7	2.96
	Trajanje veze	39.6	28.52	40.5	30.81	39.8	29.20
		Postotak (%)		Postotak (%)		Postotak (%)	
Obrazovanje	Osnovna škola	0.2		0		0.1	
	Srednja škola	47.3		43.1		45.9	
	Preddiplomski studij/viša škola	32		30.2		31.5	
	Diplomski studij	19.1		25.3		21.1	
	Poslijediplomski studij	1.3		1.3		1.3	
Radni status	Student	40		30.7		36.8	
	Povremen rad uz studiranje	21.8		14.2		19.1	
	Stalan rad uz studiranje	11.8		13.3		12.2	
	Zaposlen/a	26.4		41.8		31.8	
	Suživot s partnerom	29.8		33.8		31.1	
Učestalost viđanja	Jednom ili manje od jednom tjedno	14.4		10.2		13	
	Dva do tri puta tjedno	27.1		31.1		28.4	
	Gotovo svaki dan	26.2		20.8		24.4	
	Svaki dan	32.2		37.8		34.1	
	U braku	3.1		3.6		3.3	
	Imaju djecu	2.4		2.2		2.4	

Legenda: *M* – aritmetička sredina, *SD* – standardna devijacija, trajanje veze – izraženo u mjesecima

PRILOG B

Tablica 2

Pearsonovi koeficijenti korelacije između sociodemografskih varijabli, obrasca rješavanja sukoba, dimenzija privrženosti (anksioznost i izbjegavanje) i emocionalne inteligencije (N=679)

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
1. Rod	-											
2. Dob	.154 ***	-										
3. Stupanj obrazovanja	.066	.581 ***	-									
4. Trajanje veze	.022	.410 ***	.293 ***	-								
5. Suživot	.042	.347 ***	.195 ***	.320 ***	-							
6. Privrženost - anksioznost	-.108 **	-.149 ***	-.162 ***	.143 ***	-.113 ***	-						
7. Privrženost - izbjegavanje	.138 ***	.113 **	.009	-.103 **	-.008	.244 ***	-					
8. Emocionalna inteligencija	-.140 ***	-.025	.093*	.027	.011	-.216 ***	-.323 ***	-				
9. Konstruktivna komunikacija	-.111 **	-.051	-.002	.005	-.016	-.480 ***	-.441 ***	.303 ***	-			
10. M zahtijevanje-Ž povlačenje	.108 **	-.024	-.036	-.039	-.009	.240 ***	.256 ***	-.187 ***	-.445 ***	-		
11. Ž zahtijevanje-M povlačenje	.013	.017	.003	.016	-.065	.438 ***	.254 ***	-.230 ***	-.594 ***	.269 **	-	
12. Uzajamno izbjegavanje	.078	.085	.034	.023	.008	.418 ***	.408 ***	-.324 ***	-.667 ***	.367 **	.494 ***	-

Legenda: * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$, Rod (1 – žena, 2 – muškarac), Suživot (1 – ne žive s partnerom, 2 – žive s partnerom)